

ΘΑΛΑΣΣΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Κείμενο 1

Ο Κυριάκος και η Λιάνα είναι **συγγενείς** και πρέπει να παρουσιάσουν ένα δείγμα γραφής με τον τίτλο «Θάλασσα» στα πλαίσια των μαθημάτων ενός **διεθνούς** σεμιναρίου δημιουργικής γραφής που παρακολουθούν.

Η έμπνευση, όμως, δεν έρχεται εύκολα...

Κυριάκος: Εφημερίδα διαβάζεις πάλι, Λιάνα; Απορώ με την ηρεμία σου. Για να είμαι **ειλικρινής**, δεν πιστεύω ότι το δείγμα **θα έχει παραδοθεί** ως το τέλος της εβδομάδας.

Λιάνα: Και νωρίτερα **θα έχει ολοκληρωθεί**. Μην ανησυχείς.

Κυριάκος: Εννοείς ότι **θα έχει γραφτεί** μόνο του μέχρι την Παρασκευή; Ας μην κοροϊδευόμαστε! Εμείς δεν έχουμε αρχίσει ακόμα.

Λιάνα: Εγώ ήδη ξεκίνησα. Σε λίγο **θα έχεις ενημερωθεί** κι εσύ για το θέμα μας. Η εφημερίδα που κρατάω λέγεται «Από τους ωκεανούς και τα πελάγη» και δίνει **ακριβή** στοιχεία που μπορεί να μας φανούν χρήσιμα.

Κυριάκος: Όπως;

- Λιάνα: Λέει, για παράδειγμα, ότι τα 7/10 της γης καλύπτονται από θάλασσα, ότι το μέγιστο βάθος είναι περίπου 11.000 μέτρα και βρίσκεται στον Ειρηνικό ωκεανό, κοντά στις Φιλιππίνες, ενώ το μεγαλύτερο βάθος στη Μεσόγειο είναι 4.400 μέτρα, κοντά στο ακρωτήριο Ταίναρο.
- Κυριάκος: Αυτά τα ξέρουμε από το σχολείο, Λιάνα. Δε μας λέει τίποτα καινούργιο.
- Λιάνα: Α, μπα; Τα θυμάσαι απ' το σχολείο; Καλά, λοιπόν. Ήξερες μήπως ότι το φως του ήλιου φτάνει μέχρι τα 200 μέτρα, αλλά από κει και κάτω επικρατεί απόλυτο σκοτάδι; Και ότι η παλίρροια αποτελείται από την πλημμυρίδα, δηλαδή την περιοδική ανύψωση και από την άμπωτη, δηλαδή την κατάπτωση της επιφάνειας του θαλασσινού νερού;
- Κυριάκος: ...και ακόμα ότι οι παλίρροιες οφείλονται στην έλξη του Ήλιου και της Σελήνης, καθώς και στη φυγόκεντρη δύναμη της γης; Τα ξέρω αυτά, Λιάνα. Αλλά πώς μπορούν να μας βοηθήσουν τέτοια στοιχεία στο δείγμα μας; Λογοτεχνικό κείμενο γράφουμε, όχι... εγχειρίδιο Μελέτης του Περιβάλλοντος.
- Λιάνα: Κι όμως, εμένα αυτές οι πληροφορίες μου έδωσαν μια ιδέα. Άκου, λοιπόν...

Λεξιλόγιο κειμένου 1

- έμπνευση: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η έμπνευση)
- ειλικρινής: επίθετο, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ειλικρινής, -ής-ές)
- ακρωτήριο: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το ακρωτήριο)
- επικρατεί: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, χρόνου ενεστώτα, έγκλισης οριστικής, ενεργητικής φωνής (επικρατώ)
- παλίρροια: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η παλίρροια)
- πλημμυρίδα: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η πλημμυρίδα)
- ανύψωση: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η ανύψωση)
- άμπωτη: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής, (η άμπωτη)

- κατάπτωση: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η κατάπτωση)
- οφείλονται: ρήμα, γ' πληθυντικού προσώπου, χρόνου ενεστώτα, έγκλισης οριστικής, μεσοπαθητικής φωνής (οφείλομαι)
- έλξη: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η έλξη)
- φυγόκεντρη: επίθετο, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (φυγόκεντρος, -η-ο)
- εγχειρίδιο: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το εγχειρίδιο)

Επεξεργασία κειμένου 1

Σωστό ή Λάθος;

1. Ο Κυριάκος και η Λιάνα είναι φίλοι που παρακολουθούν μαθήματα δημιουργικής γραφής.
2. Ούτε ο Κυριάκος ούτε η Λιάνα έχουν αρχίσει να δουλεύουν για το δείγμα που πρέπει να γράψουν.
3. Το βαθύτερο σημείο στη Μεσόγειο θάλασσα ξεπερνάει τα 4.000 μέτρα.
4. Το φαινόμενο της πλημμυρίδας αποτελείται από τη φάση της παλίρροιας και της άμπωτης.
5. Η Λιάνα και ο Κυριάκος δεν ασχολούνται με την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος.

Κείμενο 2

(Το ακόλουθο κείμενο είναι απόσπασμα από το ομώνυμο διήγημα του Ανδρέα Καρκαβίτσα, που περιέχεται στη συλλογή του «Λόγια της Πλώρης». Όλα τα διηγήματα της συλλογής αναφέρονται στη ζωή της θάλασσας).

Ο πατέρας μου -μύρο το κύμα που τον τύλιξε- δεν είχε σκοπό να με κάμει ναυτικό.

- Μακριά, έλεγε, μακριά, παιδί μου, από τ' άτιμο στοιχειό! Δεν έχει πίστη, δεν έχει έλεος. Λάτρεψέ την όσο θες, δόξασέ την. Εκείνη τον σκοπό της. Μην κοιτάς που χαμογελά, που σου τάζει θησαυρούς. Αργά γρήγορα θα σου σκάψει το λάκκο ή θα σε ρίξει πετσι και κόκαλο, άχρηστο στον κόσμο.

Και τα έλεγε αυτά άνθρωπος που έφαγε τη ζωή του στο καράβι, που ο πατέρας, ο πάππος, ο προπάππος, όλοι ως τη ρίζα της γενιάς ξεψύχησαν στο παλαμάρι. Μα δεν τα έλεγε μόνο αυτός, αλλά κι άλλοι γέροντες του νησιού και οι νεότεροι, που είχαν ακόμη τους κάλους στα χέρια, όταν κάθιζαν στον καφενέ να ρουφήξουν τον ναργιλέ, κουνούσαν το κεφάλι και στενάζοντας έλεγαν:

- Η θάλασσα δεν έχει πια ψωμί. Ας είχα ένα κλήμα στη στεριά και μαύρη πέτρα να ρίξω πίσω μου.

Η αλήθεια είναι πως πολλοί τους όχι κλήμα, αλλά νησί ολάκερο μπορούσαν να αποκτήσουν με τα χρήματά τους. Μα όλα τα έριχναν στη θάλασσα. Παράβγαιναν ποιος να χτίσει μεγαλύτερο καράβι, ποιος να πρωτογίνει καπετάνιος. Κι εγώ, που άκουα συχνά τα λόγια τους και τα έβλεπα τόσο ασύμφωνα με τα έργα τους, δεν μπορούσα να λύσω το μυστήριο. Κάτι, έλεγα, θεϊκό ερχόταν κι έσερνε όλες εκείνες τις ψυχές. Αλλά το ίδιο κάτι μ' έσπρωχνε κι εμένα εκεί. Από μικρός την αγαπούσα τη θάλασσα. Τα πρώτα βήματά μου, να ειπείς, στο νερό τα έκαμα.

- Μωρέ γεια σου, κι εσύ θα μας ντροπιάσεις όλους! Έλεγαν οι γεροναύτες, όταν μ' έβλεπαν να τσαλαβουτώ σαν δέλφινας.

Εγώ καμάρωννα και πίστευα να δείξω προφητικά τα λόγια τους.

Λεξιλόγιο κειμένου 2

- απόσπασμα: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (το απόσπασμα)
- ομώνυμο: επίθετο, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (ομώνυμος, -η-ο)

- συλλογή: επίθετο, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης γενικής (η συλλογή)
- μύρο: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (το μύρο)
- στοιχειό: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το στοιχειό)
- έλεος: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το έλεος)
- τάζει: ρήμα, γ' προσώπου ενικού, χρόνου ενεστώτα, έγκλισης οριστικής, ενεργητικής φωνής (τάζω)
- λάκκο: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (ο λάκκος)
- πετσί και κόκαλο: έκφραση
- ξεψύχησαν: ρήμα, γ' προσώπου πληθυντικού, χρόνου αορίστου, έγκλισης οριστικής, ενεργητικής φωνής (ξεψυχώ)
- παλαμάρι: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το παλαμάρι)
- κάλους: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (ο κάλος)
- να ρουφήξουν: ρήμα, γ' προσώπου πληθυντικού, χρόνου αορίστου, έγκλισης υποτακτικής, ενεργητικής φωνής (ρουφάω)
- ναργιλέ: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (ο ναργιλές)
- στενάζοντας: μετοχή ενεργητικού ενεστώτα (στενάζω)
- κλήμα: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το κλήμα)
- μαύρη πέτρα να ρίξω πίσω μου: έκφραση
- παράβγαιναν: ρήμα, γ' προσώπου πληθυντικού, χρόνου παρατατικού, έγκλισης οριστικής, ενεργητικής φωνής (παραβγαίνω)

- έσερνε: ρήμα, γ' προσώπου ενικού, χρόνου παρατατικού, έγκλισης οριστικής, ενεργητικής φωνής (σέρνω)
- να τσαλαβουτώ: ρήμα, α' προσώπου ενικού, χρόνου ενεστώτα, έγκλισης υποτακτικής, ενεργητικής φωνής (τσαλαβουτώ)
- καμάρωνα: ρήμα, α' προσώπου ενικού, χρόνου παρατατικού, έγκλισης οριστικής, ενεργητικής φωνής (καμαρώνω)
- προφητικά: επίθετο, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (προφητικός, -ή, -ό)

Επεξεργασία κειμένου 2

Σωστό ή Λάθος;

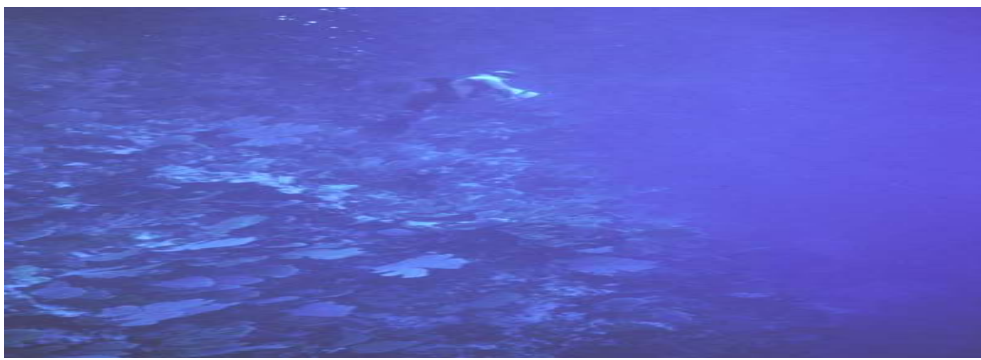
1. Τα «Λόγια της Πλώρης» είναι μια συλλογή διηγημάτων με θέμα τη θάλασσα και τη ζωή των ναυτικών.
2. Η επιθυμία του πατέρα του συγγραφέα ήταν να ακολουθήσει ο γιος του το ίδιο επάγγελμα με εκείνον.
3. Οι άντρες του νησιού δεν είναι ειλικρινείς, όταν λένε ότι δεν θα ήθελαν να ξαναγυρίσουν στη θάλασσα.
4. Ήταν συνήθεια στο νησί να ρίχνουν τα χρήματά τους στη θάλασσα.
5. Οι γέροι ναυτικοί ντρέπονταν, γιατί ο συγγραφέας κολυμπούσε αδέξια.

Λεξιλογική άσκηση για το κείμενο 2

Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις της παρένθεσης.

(παραβγαίνει, έριξε, καμάρωνε, έσυρε, τσαλαβουτούσε)

1. μαύρη πέτρα πίσω του και δεν ξαναγύρισε ποτέ.
2. το σπαθί του έξω από τη θήκη και τον κοίταξε στα μάτια.
3. Επειδή δεν ήξερε καλό μπάνιο στην άκρη της θάλασσας.
4. για τα πλούτη του.
5. Κανείς δεν του στο τρέξιμο.

Κείμενο 3- Πολιτισμός

Ο Νίκος Καββαδίας γεννήθηκε το 1910 σε μια μικρή πόλη της Μαντζουριάς, κοντά στο Χαρμπίν. Ήδη από τα τέσσερά του χρόνια αυτός και **οι συγγενείς του θα έχουν εγκατασταθεί** στην Κεφαλονιά, τόπο καταγωγής της οικογένειάς του, και λίγο αργότερα **θα έχουν μετακινηθεί** πια προς τον Πειραιά, όπου ο ποιητής θα τελειώσει το εξατάξιο τότε Γυμνάσιο.

Όταν αρρωστήσει ο πατέρας του, θα αναγκαστεί να δουλέψει σε ναυτικό γραφείο, κρατώντας λογιστικά βιβλία, δουλειά που σύντομα θα εγκαταλείψει για να μπαρκάρει ναύτης σε φορτηγό πλοίο.

Καθώς ήδη **θα έχουν χαθεί** αρκετά χρόνια με τις περιπλανήσεις του, δεν θα καταφέρει να γίνει καπετάνιος, αλλά θα πάρει το δίπλωμα του ασυρματιστή, λίγο πριν ξεσπάσει ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος. Με τον πόλεμο θα υπηρετήσει στρατιώτης στην Αλβανία και θα ξαναμπαρκάρει αμέσως μετά το τέλος του, πραγματοποιώντας **διαρκή** ταξίδια με εμπορικά και επιβατικά πλοία ως το θάνατό του, το 1975.

Ο Καββαδίας από παιδί νιώθει ειλικρινή έλξη για τη θάλασσα. Η θεματολογία του είναι μια **συνεχής ενασχόληση** με τη θάλασσα και τη ζωή των ναυτικών. Τα θαλασσινά ταξίδια, παρά τις πίκρες και τα βάσανα του ναυτικού, είναι αυτοσκοπός για τον ποιητή, κυριαρχούν στον τρόπο ζωής και σκέψης του. Η θάλασσα είναι πανταχού παρούσα για να τον βασανίσει ή να τον φροντίσει, πάντα όμως για να τον γοητεύσει και να τον εμπνεύσει, ώστε να καταφέρει να αγαπήσει ή, τουλάχιστον, να δεχτεί τον εαυτό του και τους άλλους. Η θάλασσα για τον Καββαδία έχει τη δύναμη της μάνας, της ερωμένης, της φίλης.

Η μελοποίηση των ποιημάτων του από το Θάνο Μικρούτσικο («Ο Σταυρός του Νότου» και οι «Γραμμές των οριζόντων») θα δώσουν στον ποιητή **διεθνή** ακτινοβολία και φήμη.

Επεξεργασία κειμένου 3

Σωστό ή Λάθος;

1. Το Γυμνάσιο σήμερα δεν έχει έξι τάξεις.
2. Ο Νίκος Καββαδίας χειριζόταν τον ασύρματο στα πλοία όπου δούλευε.
3. Η θάλασσα έχει καταλυτική σημασία στη ζωή του ποιητή.
4. Όταν μελοποιηθούν τα ποιήματά του, θα γίνουν ακόμη πιο αγαπητά.
5. Ο Καββαδίας μετά τον πόλεμο δεν χρειάστηκε να ξαναμπαρκάρει.

ΜΕΡΟΣ Β΄**Γραμματική****1. Θεωρία****Παθητικός συντελεσμένος μέλλοντας**

Ο συντελεσμένος μέλλοντας φανερώνει κάτι που θα είναι τελειωμένο στο μέλλον, αφού πρώτα συμβεί κάτι άλλο. Είναι χρόνος μελλοντικός, συντελικός και περιφραστικός.

Σχηματίζεται με δύο τρόπους:

α) Θα + έχω + απαρέμφατο παθητικού αορίστου
β) Θα + είμαι + μετοχή παθητικού παρακειμένου

Κλίση

ντύνομαι	κουράζομαι	κρύβομαι
θα έχω ντυθεί (θα είμαι ντυμένος-η-ο)	θα έχω κουραστεί (θα είμαι κουρασμένος-η-ο)	θα έχω κρυφτεί (θα είμαι κρυμμένος-η-ο)
θα έχεις ντυθεί (θα είσαι ντυμένος-η-ο)	θα έχεις κουραστεί (θα είσαι κουρασμένος-η-ο)	θα έχεις κρυφτεί (θα είσαι κρυμμένος-η-ο)
θα έχει ντυθεί (θα είναι ντυμένος-η-ο)	θα έχει κουραστεί (θα είναι κουρασμένος-η-ο)	θα έχει κρυφτεί (θα είναι κρυμμένος-η-ο)
θα έχουμε ντυθεί (θα είμαστε ντυμένοι-ες-ι)	θα έχουμε κουραστεί (θα είμαστε κουρασμένοι-ες-α)	θα έχουμε κρυφτεί (θα είμαστε κρυμμένοι-ες-α)
θα έχετε ντυθεί (θα είστε ντυμένοι-ες-α)	θα έχετε κουραστεί (θα είστε κουρασμένοι-ες-α)	θα έχετε κρυφτεί (θα είστε κρυμμένοι-ες-α)
θα έχουν ντυθεί (θα είναι ντυμένοι-ες-α)	θα έχουν κουραστεί (θα είναι κουρασμένοι-ες-α)	θα έχουν κρυφτεί (θα είναι κρυμμένοι-ες-α)

Παραδείγματα:

Ως το βράδυ **θα έχουμε ανοιχτεί** στο πέλαγος.

Μέχρι αύριο **θα έχω σκεφτεί** αν θα δεχτώ την πρότασή σας.

Σε έναν μήνα **θα έχουν** πια όλα **ξεχαστεί**.

Πριν περάσει ένας χρόνος, η εταιρεία του **θα έχει διαλυθεί**.

Ώσπου να μαγειρέψεις, εγώ **θα έχω ετοιμαστεί**.

Πριν καλά καλά το καταλάβεις, το θέμα **θα έχει λυθεί**.

Επίθετα σε -ης, -ης, -ες**ενικός αριθμός**

ονομαστική	ο ακριβ- ής	η ακριβ- ής	το ακριβ- ές
γενική	του ακριβ- ούς	της ακριβ- ούς	του ακριβ- ούς
αιτιατική	τον ακριβ- ή	την ακριβ- ή	το ακριβ- ές
κλητική	- ακριβ- ή	- ακριβ- ής	- ακριβ- ές

πληθυντικός αριθμός

ονομαστική	οι ακριβ- είς	οι ακριβ- είς	τα ακριβ- ή
γενική	των ακριβ- ών	των ακριβ- ών	των ακριβ- ών
αιτιατική	τους ακριβ- είς	τις ακριβ- είς	τα ακριβ- ή
κλητική	- ακριβ- είς	- ακριβ- είς	- ακριβ- ή

ενικός αριθμός

ονομαστική	ο διεθν- ής	η διεθν- ής	το διεθν- ές
γενική	του διεθν- ούς	της διεθν- ούς	του διεθν- ούς
αιτιατική	τον διεθν- ή	τη διεθν- ή	το διεθν- ές
κλητική	- διεθν- ή	- διεθν- ής	- διεθν- ές

πληθυντικός αριθμός

ονομαστική	οι διεθν- είς	οι διεθν- είς	τα διεθν- ή
γενική	των διεθν- ών	των διεθν- ών	των διεθν- ών
αιτιατική	τους διεθν- είς	τις διεθν- είς	τα διεθν- ή
κλητική	- διεθν- είς	- διεθν- είς	- διεθν- ή

Όμοια κλίνονται:

επιεικής, ασφαλής, λεπτομερής, ατυχής, προσεχής, συνεπής, ελώδης, ευώδης, δασώδης κλπ.

Τα επίθετα αυτά έχουν σχεδόν τους ίδιους τύπους για το αρσενικό και το θηλυκό.

Τα παροξύτονα τονίζονται κι αυτά στη λήγουσα: ο ελώδης – των ελωδών.

Διαθέσεις ρημάτων

Διάθεση λέγεται η ιδιότητα του ρήματος να δείχνει τι κάνει, τι παθαίνει ή σε ποια κατάσταση βρίσκεται το υποκείμενο.

Οι διαθέσεις του ρήματος είναι τέσσερις: **ενεργητική, παθητική, μέση** και **ουδέτερη**.

Παραδείγματα:

- α) Τα παιδιά παιζουν στην αυλή.
- β) Ο κάμπος φωτίστηκε από τον ήλιο.
- γ) Ο Γιάννης ντύνεται.
- δ) Το παιδί κοιμάται.

1. Τα ρήματα που σημαίνουν πως το υποκείμενο ενεργεί, έχουν **ενεργητική διάθεση** και λέγονται **ενεργητικά**.

Έτσι στο παράδειγμα (α) το ρήμα **-παιζουν-** φανερώνει πως το υποκείμενο **-τα παιδιά-** κάνει κάτι, ενεργεί.

Τα ενεργητικά ρήματα είναι δύο ειδών:

α) μεταβατικά, δηλαδή ρήματα που η ενέργειά τους πηγαίνει σε κάποιο πρόσωπο ή πράγμα.

Παράδειγμα: Η μητέρα ετοιμάζει το τραπέζι.
(η ενέργεια που κάνει η μητέρα πηγαίνει στο τραπέζι).

β) αμετάβατα, δηλαδή ρήματα που η ενέργειά τους δεν πηγαίνει σε κάποιο πρόσωπο ή πράγμα.

Παράδειγμα: Τα παιδιά γελούν.
(το ρήμα φανερώνει ενέργεια, αλλά η ενέργεια δεν πηγαίνει σε κάτι έξω από το υποκείμενο).

2. Τα ρήματα που σημαίνουν πως το υποκείμενο παθαίνει, δηλαδή δέχεται μια ενέργεια από άλλον, έχουν **παθητική διάθεση** και λέγονται **παθητικά**.

Έτσι, στο παράδειγμα (β) το ρήμα **-φωτίστηκε-** φανερώνει ότι το υποκείμενο **-ο κάμπος-** δέχτηκε μια ενέργεια από άλλον **-από τον ήλιο**.

3. Τα ρήματα που σημαίνουν πως το υποκείμενο ενεργεί και η ενέργεια γυρίζει σε αυτό έχουν **μέση διάθεση** και λέγονται **μέσα**.

Έτσι, στο παράδειγμα (γ) το ρήμα **-ντύνεται-** σημαίνει «ντύνει τον εαυτό του», δηλαδή το υποκείμενο **-ο Γιάννης-** κάνει μια ενέργεια και αυτή πηγαίνει στον ίδιο.

Τα μέσα ρήματα, ανάλογα με τη σημασία τους, χωρίζονται σε:

α) Μέσα αυτοπαθή, που φανερώνουν ότι η ενέργεια του υποκειμένου πηγαίνει **άμεσα** στο ίδιο.

Παράδειγμα: Η Μαρία λούζεται.

β) Μέσα πλάγια, που φανερώνουν ότι το υποκείμενο ενεργεί για τον εαυτό του **έμμεσα**, δηλαδή με τη βοήθεια άλλου.

Παράδειγμα: Ο πατέρας ξυρίζεται στο κουρείο.
(βάζει τον κουρέα και τον ξυρίζει)

γ) Μέσα αλληλοπαθή, που φανερώνουν μια όμοια ενέργεια δύο ή περισσότερων υποκειμένων, η οποία πηγαινει από το ένα στο άλλο.

Παράδειγμα: Τα αδέλφια αγαπιούνται.
(η αγάπη πηγαινει από τον έναν αδελφό στον άλλο και αντίστροφα)

4. Τα ρήματα που σημαίνουν πως το υποκείμενο ούτε ενεργεί ούτε δέχεται ενέργεια από άλλον, αλλά βρίσκεται σε μια κατάσταση, έχουν **ουδέτερη διάθεση** και λέγονται **ουδέτερα**.

Έτσι, στο παράδειγμα (δ) το ρήμα **-κοιμάται-** φανερώνει πως το υποκείμενο **-το παιδί-** ούτε ενεργεί ούτε δέχεται ενέργεια από άλλον, αλλά βρίσκεται απλά σε μια κατάσταση.

2. Ασκήσεις**1. Γράψτε τον παθητικό συντελεσμένο μέλλοντα των ρημάτων στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό.**

μαζεύει
ζεσταίνεται
αυξάνω
αναφερόμαστε
ανακτούν
αγαπάς
απειλείσαι
εγκαθίστανται

2. Γράψτε στον παθητικό συντελεσμένο μέλλοντα τα ρήματα της παρένθεσης.

1. Μην ανησυχείτε. Πριν να έρθετε στο γραφείο, η επείγουσα αναφορά. (στέλλομαι)
2. Μέχρι την άλλη Τρίτη, οι διαφωνίες με το διάλογο. (λύνομαι)
3. Όταν φτάσετε εσείς, εμείς αρκετά. (ξεκουράζομαι)
4. Δεν ξέρω τίποτα προς το παρόν, αλλά ως αύριο για την υπόθεση. (ενημερώνομαι)
5. Θα περάσω αύριο το πρωί στις εννιά. ή θα είσαι ακόμα στο κρεβάτι; (σηκώνομαι)

3. Γράψτε τα παρακάτω επίθετα σε -ης, -ης, ες στον άλλο αριθμό.

συνεχές
ευλαβούς
ειλικρινής
ακριβών
συνήθεις
θορυβώδεις
δυστυχή

4. Συμπλήρωσε τα κενά με τα επίθετα στον σωστό τύπο.

1. Η τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν πράγματι (μεγαλειώδης)
2. Λόγω μιας συγκυρίας της γεωγραφίας με το κλίμα, αυτή έχει γίνει μια περιοχή με τους πιο περιζήτητους αμπελώνες της Ισπανίας. (ευτυχής)
3. Αυτή η αρρώστια συχνά δεν έχει συμπτώματα και διαπιστώνεται με μια απλή εξέταση αίματος. (εμφανής)
4. Η κατάσταση στη χώρα είναι δεινή μετά από είκοσι χρόνια συγκρούσεων και παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (συνεχής, διαρκής)
5. Δεν έχουν καθοριστεί ακόμα οι ημερομηνίες για τη συνάντηση. (ακριβής)

5. Επίλεξε το σωστό.

1. Παρόλο που φαίνεται, έχει μεγάλη ανάγκη από αγάπη και τρυφερότητα.
α) ευλαβής β) παρεμφερής γ) αυτάρκης
2. Τα πιο αθλήματα στην Ελλάδα είναι το ποδόσφαιρο και το μπάσκετ.
α) αφελή β) δημοφιλή γ) επιμήκη
3. Πρέπει να είστε με τον εαυτό σας.
α) ειλικρινείς β) επικερδείς γ) αυθάδεις
4. Μετά το πέρας των μαθημάτων, είχε κατακτήσει ένα επίπεδο ελληνομάθειας.
α) πολυτελής β) στοιχειώδες γ) μεγαλειώδες
5. Όλα αυτά, βέβαια, δεν είναι μόνο προϋποθέσεις, αλλά και αποτέλεσμα εξάσκησης.
α) επιμελούς β) μεγαλοπρεπούς γ) κλινήρους

6. Τι διάθεση έχουν τα παρακάτω ρήματα; Σημείωσε τη σωστή σε κάθε πρόταση.

ενεργητική, παθητική, μέση, ουδέτερη

1. Τα παιδιά **κοιμήθηκαν** όλο το απόγευμα.
2. Η μητέρα μου **χτενίζεται** με επιμέλεια.
3. Ο πελάτης **αγόρασε** τελικά ένα ρολόι.
4. Τα παράθυρα **έχουν καθαριστεί** από τους καθαριστές.
5. **Πεινάμε** και **διψάμε** πολύ. Λέω να πάμε σε κανένα ταβερνάκι.
6. Κάθε πρωί **σηκωνόμαστε** και ντυνόμαστε πολύ γρήγορα.
7. Τα παιδιά **παίζουν** στον κήπο.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

Παιχνιδόλεξα

1. Σταυρόλεξο

Συμπλήρωσε τα κενά και λύσε το σταυρόλεξο.

1. Το πρόγραμμα του κόμματός μας έχει πολλούς υποστηρικτές. (ενθουσιώδης)
2. Η Άννα είναι το μικρότερο παιδί στην οικογένειά της. (πολυμελής)
3. Κάθε δύο χρόνια η Ακαδημία βραβεύει έναν νέο ερευνητή. (ευφυής)
4. Η φίλη του δουλεύει στον τομέα των σχέσεων. (διεθνής)
5. Οι σπόνσορες του πιο σπορ, του ποδοσφαίρου, δίνουν σημαντικά ποσά κάθε χρόνο για να αγοράζουν οι ομάδες τούς καλύτερους ποδοσφαιριστές. (δημοφιλής)

											3				
							2								
			1												
				1											
2															

2. Κρεμάλα

1. Αυτός που λατρεύει τα είδωλα, τα ομοιώματα θεοτήτων σαν να ήταν αυτά τα ίδια θεότητες.
2. Η διαδικασία με την οποία ένα σύνολο ατόμων ψηφίζει.
3. Κάθε εκδήλωση της κοινωνικής ζωής, που επιβάλλεται από τη συνήθεια και την παράδοση.

1. Ε _____
2. Ψ _____
3. Έ _____

3. Παζλ

1. Ο πατέρας του συγγραφέα στα «Λόγια της Πλώρης» επιθυμεί ο γιος του
 - α. να γίνει ναύτης.
 - β. να μείνει μακριά από τη θάλασσα.
 - γ. να γίνει ψαράς.
2. Οι άντρες του νησιού έριχναν τα χρήματά τους
 - α. σε μεγάλα σπίτια.
 - β. σε ταξίδια σ' όλο τον κόσμο.
 - γ. σε μεγαλύτερα καράβια.
3. Ο Νίκος Καββαδίας γεννήθηκε
 - α. στη Μαντζουριά.
 - β. στην Κεφαλονιά.
 - γ. στο Πειραιά.
4. Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ο Ν. Καββαδίας
 - α. δούλεψε σε ναυτικό γραφείο.
 - β. δούλεψε στα καράβια.
 - γ. δούλεψε ως ποιητής.
5. Από θαλασσινά νερά καλύπτεται της γης.
 - α. λιγότερο από τη μισή επιφάνεια
 - β. περισσότερο από τη μισή επιφάνεια
 - γ. η μισή επιφάνεια

4. **Λαγός και Χελώνα**

Γράψε τον παθητικό συντελεσμένο μέλλοντα στο ίδιο πρόσωπο.

ανανεώνουμε	περιλαμβάνετε
προβλέπουν	<u>ελέγχω</u>
τραβάς	δεσμεύει
πλέκουν	μαραίνουμε
<u>ταλαιπωρώ</u>	στερείς

5. **Γραφομηχανή**

ειλικρινής, παλίρροια, εγχειρίδιο, κρίσιμος,
κλήμα, θήκη, καταλυτική, συγκυρία,
παρεμφερείς, επικερδής, στοιχειώδης,
κλινήρους, ταλαιπωρώ, συγγόνος, ακρωτήριο,
ανύψωση, κατάπτωση, εγχείρημα, ομώνυμη,
στοιχείο

6. Τραγούδι

Άκουσε και συμπλήρωσε.

MAL DU DEPART

Ποίηση: Νίκος Καββαδίας
Μουσική: Θάνος Μικρούτσικος

Θα μείνω πάντα ιδανικός κι ανάξιος
των μακρυσμένων ταξιδιών και των γαλάζιων πόντων,
και θα πεθάνω μια βραδιά, σαν όλες τις βραδιές,
χωρίς να σχίσω τηγραμμή των οριζόντων.

Για το Μαδράς, τη Σιγκαπούρ, τ' Αλγέρι και το Σφάξ
Θ' αναχωρούν σαν πάντοτε περήφανα τα πλοία,
κι εγώ, σκυφτός σ' ένα γραφείο με χάρτες ναυτικούς,
θα κάνωσε χοντρά λογιστικά βιβλία.

Θα πάψω πια για μακρινά ταξίδια να μιλώ,
οι φίλοι θα νομίζουνε πως τα 'χω πια ξεχάσει,
κι η μάνα μου, χαρούμενη, θα λέει σ' όποιον ρωτά:
«ήταν μιανεανική, μα τώρα έχει περάσει...»

Μα ο εαυτός μου μια βραδιάν εμπρός μου θα υψωθεί
και λόγο, ως ένας δικαστής, στιγνός θα μου,
κι αυτό το ανάξιο χέρι μου που τρέμει θα οπλιστεί,
θα σημαδέψει, και άφοβα τοθα χτυπήσει.

Κι εγώ, που τόσομια μέρα να ταφώ
σε κάποια θάλασσα βαθιά στις μακρινές Ινδίες,
θα 'χω ένα θάνατο κοινό και θλιβερό πολύ
και μια κηδεία σαν των πολλών ανθρώπων τις κηδείες.

ΜΕΡΟΣ Δ΄**Λεξικό Ενότητας**

- έμπνευση η: καλλιτεχνική σύλληψη
Είναι ζωγράφος, αλλά τώρα τελευταία δεν έχει έμπνευση.

η έμπνευση
της έμπνευσης (εμπνεύσεως)
την έμπνευση
έμπνευση

οι εμπνεύσεις
των εμπνεύσεων
τις εμπνεύσεις
εμπνεύσεις

- ειλικρινής,-ής -ές: που λέει την αλήθεια, ευθύς
Δεν είναι πολύ ειλικρινής και οι φίλοι του δεν τον εμπιστεύονται.

ειλικρινής	ειλικρινής	ειλικρινές
ειλικρινούς	ειλικρινούς	ειλικρινούς
ειλικρινή	ειλικρινή	ειλικρινές
ειλικρινή	ειλικρινή	ειλικρινές

ειλικρινείς	ειλικρινείς	ειλικρινή
ειλικρινών	ειλικρινών	ειλικρινών
ειλικρινείς	ειλικρινείς	ειλικρινή
ειλικρινείς	ειλικρινείς	ειλικρινή

- ακρωτήριο το: λωρίδα γης που μπαίνει μέσα στη θάλασσα
Η Χαλκιδική έχει τρία μεγάλα ακρωτήρια που τα λέμε πόδια.

το ακρωτήριο
του ακρωτηρίου
το ακρωτήριο
ακρωτήριο

τα ακρωτήρια
των ακρωτηρίων
τα ακρωτήρια
ακρωτήρια

- επικρατώ: επιβάλλομαι, υπερισχύω (επικρατώ, επικράτησα, επικρατούσα, θα επικρατώ, θα επικρατήσω, έχω επικρατήσει, είχα επικρατήσει, θα έχω επικρατήσει)
Μετά τον σεισμό επικράτησε μεγάλη αναστάτωση.

- παλίρροια η: φαινόμενο κατά το οποίο η επιφάνεια της θάλασσας ανυψώνεται και καταπέφτει
Όταν η παλίρροια τραβιέται, αφήνει στην άμμο κοχύλια.

η παλίρροια
της παλίρροιας
την παλίρροια
παλίρροια

οι παλίρροιες
των παλιρροιών
τις παλίρροιες
παλίρροιες

- πλημμυρίδα η: η φάση της παλίρροιας κατά την οποία η θάλασσα ανυψώνεται
Όταν έχει πλημμυρίδα η θάλασσα σκεπάζει τα βράχια.

η πλημμυρίδα
της πλημμυρίδας
την πλημμυρίδα
πλημμυρίδα

οι πλημμυρίδες
των πλημμυρίδων
τις πλημμυρίδες
πλημμυρίδες

- ανύψωση η: η ενέργεια και το αποτέλεσμα του ανυψώνω
Το βουνό είναι μια ανύψωση του εδάφους.

η ανύψωση
της ανύψωσης (ανυψώσεως)
την ανύψωση
ανύψωση

οι ανυψώσεις
των ανυψώσεων
τις ανυψώσεις
ανυψώσεις

- άμπωτη η: πτώση της στάθμης του νερού κατά την παλίρροια
Με την άμπωτη η θάλασσα μπαίνει πολύ μέσα και αφήνει μικρά ψαράκια κολλημένα στην άμμο και τα βράχια.

η άμπωτη
της άμπωτης
την άμπωτη
άμπωτη

- κατάπτωση η: γκρέμισμα, κατέβασμα
Το έδαφος παρουσιάζει κατάπτωση και είναι επικίνδυνο.

η κατάπτωση
της κατάπτωσης (καταπτώσεως)
την κατάπτωση

κατάπτωση

οι καταπτώσεις
των καταπτώσεων
τις καταπτώσεις
καταπτώσεις

- οφείλεται: είναι συνέπεια, είναι αποτέλεσμα (μόνο στο ενεστωτικό θέμα/ οφείλομαι, οφειλόμουν)
Η κακοκαιρία οφείλεται στο φαινόμενο του Ελ-νίνιο.

- έλξη η: τράβηγμα, η δύναμη που συγκρατεί τα μόρια της ύλης σε επαφή μεταξύ τους
Τα ουράνια σώματα ασκούν έλξη.

η έλξη
της έλξης (έλξεως)
την έλξη
έλξη

οι έλξεις
των έλξεων
τις έλξεις
έλξεις

- φυγόκεντρος,-η-ο: που έχει την τάση να απομακρύνεται από το κέντρο
Η φυγόκεντρη και η κεντρομόλος είναι δυνάμεις της φυσικής.

φυγόκεντρος
φυγόκεντρου
φυγόκεντρο
φυγόκεντρε

φυγόκεντρη/ος
φυγόκεντρης/ου
φυγόκεντρη /ο
φυγόκεντρη

φυγόκεντρο
φυγόκεντρου
φυγόκεντρο
φυγόκεντρο

φυγόκεντροι
φυγόκεντρων
φυγόκεντρες
φυγόκεντροι

φυγόκεντρες
φυγόκεντρων
φυγόκεντρες
φυγόκεντρες

φυγόκεντρα
φυγόκεντρων
φυγόκεντρα
φυγόκεντρα

- εγχειρίδιο το: βιβλίο που περιέχει περιληπτικές γνώσεις
Τα σχολικά εγχειρίδια πρέπει να είναι καλογραμμένα και να βοηθούν τους μαθητές.

το εγχειρίδιο
του εγχειριδίου
το εγχειρίδιο
εγχειρίδιο

τα εγχειρίδια
των εγχειριδίων
τα εγχειρίδια
εγχειρίδια

- προσέλκυση η: το τράβηγμα προς ένα μέρος

Η προσέλκυση της νεολαίας προς τη γνώση είναι υπόθεση που απαιτεί καλό χειρισμό.

η προσέλκυση
της προσέλκυσης (προσελκύσεως)
την προσέλκυση
προσέλκυση

οι προσελκύνσεις
των προσελκύνσεων
τις προσελκύνσεις
προσελκύνσεις

- εγχείρημα το: απόπειρα, τόλμημα, προσπάθεια
Η ανάβαση των Ιμαλαΐων είναι ένα δύσκολο εγχείρημα.

το εγχείρημα
του εγχειρήματος
το εγχείρημα
εγχείρημα

τα εγχειρήματα
των εγχειρημάτων
τα εγχειρήματα
εγχειρήματα

- εκχύλισμα το: προϊόν της εκχύλισης, της εξαγωγής χυμού
Θα σου φτιάξω μια καταπληκτική κρέμα για το πρόσωπο με εκχυλίσματα βοτάνων!

το εκχύλισμα
του εκχυλίσματος
το εκχύλισμα
εκχύλισμα

τα εκχυλίσματα
των εκχυλισμάτων
τα εκχυλίσματα
εκχυλίσματα

- κρίσιμος,-η-ο: αποφασιστικός, επικίνδυνος, σοβαρός
Είμαι αγχωμένη γιατί έχω να πάρω μια κρίσιμη απόφαση.

κρίσιμος	κρίσιμη	κρίσιμο
κρίσιμου	κρίσιμης	κρίσιμου
κρίσιμο	κρίσιμη	κρίσιμο
κρίσιμε	κρίσιμη	κρίσιμο

κρίσιμοι	κρίσιμες	κρίσιμα
κρίσιμων	κρίσιμων	κρίσιμων
κρίσιμους	κρίσιμες	κρίσιμα
κρίσιμοι	κρίσιμες	κρίσιμα

- απόσπασμα το: μέρος ενός συνόλου ή ενός λογοτεχνικού έργου

Στα σχολικά εγχειρίδια λογοτεχνίας συνήθως υπάρχουν αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων και όχι ολόκληρα τα έργα.

το απόσπασμα
του αποσπάσματος
το απόσπασμα
απόσπασμα

τα αποσπάσματα
των αποσπασμάτων
τα αποσπάσματα
αποσπάσματα

- ομώνυμος,-η-ο: πού έχει το ίδιο όνομα
Και τώρα θα ακούσετε το τραγούδι «Έχω μια θάλασσα» από τον ομώνυμο δίσκο.

ομώνυμος	ομώνυμη	ομώνυμο
ομώνυμου	ομώνυμης	ομώνυμου
ομώνυμο	ομώνυμη	ομώνυμο
ομώνυμε	ομώνυμη	ομώνυμο

ομώνυμοι	ομώνυμες	ομώνυμα
ομώνυμων	ομώνυμων	ομώνυμων
ομώνυμους	ομώνυμες	ομώνυμα
ομώνυμοι	ομώνυμες	ομώνυμα

- συλλογή η: μάζεμα, σύνολο πραγμάτων (και λογοτεχνικών έργων) που έχουν συλλεγεί
Ο Γιώργος θα εκδώσει την καινούργια του συλλογή ποιημάτων.

η συλλογή
της συλλογής
την συλλογή
συλλογή

οι συλλογές
των συλλογών
τις συλλογές
συλλογές

- μύρο το: αρωματικό έλαιο, το λάδι που χρησιμοποιεί ο ιερέας κατά τη βάπτιση
Η μυρωδιά των μύρων και των άλλων αρωμάτων είναι διάχυτη στα αρωματοπωλεία.

το μύρο
του μύρου
το μύρο
μύρο

τα μύρα
των μύρων
τα μύρα

μύρα

- στοιχειό το: καλό ή κακό πνεύμα που κατοικεί κάπου
Λένε ότι σε αυτό το παλιό σπίτι κατοικεί ένα στοιχειό που τρομάζει τους ανθρώπους.

το στοιχειό
του στοιχειού
το στοιχειό
στοιχειό

τα στοιχειά
των στοιχειών
τα στοιχειά
στοιχειά

- έλεος το: ευσπλαχνία, λύπηση, συμπόνια
Μην είσαι τόσο σκληρός, δείξε λίγο έλεος στους αδύνατους.

το έλεος
του ελέους
το έλεος
έλεος

τα ελέη
των ελεών
τα ελέη
ελέη

- τάζω: υπόσχομαι να δώσω κάτι (τάζω, έταζα, έταξα, θα τάζω, θα τάξω, έχω τάξει, είχα τάξει, θα έχω τάξει)
Έταξα στην κόρη μου ένα δαχτυλίδι για τη γιορτή της.

- λάκκος ο: άνοιγμα του εδάφους, τάφος
Δεν έβλεπε στο σκοτάδι κι έπεσε σ' ένα λάκκο.

ο λάκκος
του λάκκου
τον λάκκο
λάκκε

οι λάκκοι
των λάκκων
τους λάκκους
λάκκοι

- πετσί και κόκαλο: πολύ αδύνατος
Είπαμε να κάνεις λίγο δίαιτα, αλλά εσύ έμεινες πετσί και κόκαλο!

- ξεψυχώ: πεθαίνω (ξεψυχώ, ξεψυχούσα, ξεψύχησα θα ξεψυχώ, θα ξεψυχήσω, έχω ξεψυχήσει, είχα ξεψυχήσει, θα έχω ξεψυχήσει)
Ήταν πολύ καιρό άρρωστος, αλλά ξεψύχησε ήρεμα.

- παλαμάρι το: χοντρό σχοινί για το δέσιμο του πλοίου στην στεριά
Ήταν τόσο δυνατή η θαλασσοταραχή που πολλά παλαμάρια πλοίων κόπηκαν.

το παλαμάρι
του παλαμαριού
το παλαμάρι
παλαμάρι

τα παλαμάρια
των παλαμαριών
τα παλαμάρια
παλαμάρια

- κάλος ο: ρόζος, σκλήρυνση του δέρματος
Οι αγρότες δουλεύουν πολύ σκληρά και τα χέρια τους είναι γεμάτα κάλους.

ο κάλος
του κάλου
τον κάλο
κάλε

οι κάλοι
των κάλων
τους κάλους
κάλοι

- ρουφάω: πίνω με βαθιά και ηχηρή εισπνοή (ρουφάω, ρουφούσα, ρούφηξα, θα ρουφάω, θα ρουφήξω, έχω ρουφήξει, είχα ρουφήξει, θα έχω ρουφήξει)
Ρούφηξε τον καφέ σου γρήγορα γιατί πρέπει να φύγουμε.

- ναργιλές ο: είδος καπνοσύριγγας που χρησιμοποιούν κυρίως στις ισλαμικές χώρες
Υπάρχουν καφενεία όπου οι πελάτες αντί για τσιγάρο καπνίζουν ναργιλέ.

ο ναργιλές
του ναργιλέ
τον ναργιλέ
ναργιλέ

οι ναργιλέδες
των ναργιλέδων
τους ναργιλέδες
ναργιλέδες

- στενάζω: αναστενάζω (στενάζω, στέναζα, στέναξα, θα στενάζω, θα στενάξω, έχω στενάξει, είχα στενάξει, θα έχω στενάξει)
Έχει μεγάλη στεναχώρια, στενάζει από το πρωί μέχρι το βράδυ.

- κλήμα το: το φυτό αμπέλι
Φέτος τα κλήματά μας έχουν πολλά σταφύλια και έτσι θα κάνουμε κρασί.

το κλήμα
του κλήματος
το κλήμα
κλήμα

τα κλήματα
των κλημάτων
τα κλήματα
κλήματα
- μαύρη πέτρα να ρίξω πίσω μου: να φύγω και να μην ξαναγυρίσω, να ξεχάσω το παρελθόν
Ο Γιάννης έφυγε πριν από χρόνια για την Αυστραλία και δεν μάθαμε τίποτα για αυτόν. Μαύρη πέτρα έριξε πίσω του.
- παραβγαίνω: συναγωνίζομαι (παραβγαίνω, παράβγαινα, παραβγήκα, θα παραβγαίνω, θα παραβγώ, έχω παραβγεί, είχα παραβγεί, θα έχω παραβγεί)
Όταν ήμασταν μικροί, παραβγαίναμε στο τρέξιμο και νικητής ήμουν πάντα εγώ.
- σέρνω: τραβώ, μετακινώ κάτι στο έδαφος (σέρνω, έσερνα, έσυρα, θα σέρνω, θα σύρω, έχω σύρει, είχα σύρει, θα έχω σύρει)
Έσυρε τα έπιπλα, σκούπισε και μετά τα ξαναέσυρε στη θέση τους.
- τσαλαβουτώ: βουτώ στο νερό άτσαλα (τσαλαβουτώ, τσαλαβουτούσα, τσαλαβουτήξα, θα τσαλαβουτώ, θα τσαλαβουτήξω, έχω τσαλαβουτήξει, είχα τσαλαβουτήξει, θα έχω τσαλαβουτήξει)
Κολύμπα ήρεμα. Μην τσαλαβουτάς στο νερό.
- καμαρώνω: είμαι περήφανος για κάτι και το δείχνω με το ύφος μου (καμαρώνω, καμάρωνα, καμάρωσα, θα καμαρώνω, θα καμαρώσω, έχω καμαρώσει, είχα καμαρώσει, θα έχω καμαρώσει)
Καμάρωνε γιατί νόμιζε πως είχε εξυπνάδα.
- προφητικός, -ή, -ό: αυτός που έχει το χάρισμα να προβλέπει
Όλα έγιναν όπως τα είπε. Τα λόγια του ήταν πράγματι προφητικά.

προφητικός προφητική προφητικό
προφητικού προφητικής προφητικού
προφητικό προφητική προφητικό
προφητικέ προφητική προφητικό

προφητικοί προφητικές προφητικά
προφητικών προφητικών προφητικών
προφητικούς προφητικές προφητικά
προφητικοί προφητικές προφητικά

- αδέξια: χωρίς επιδεξιότητα
Φέρεται νευρικά και αδέξια.
- σπαθί το: είδος όπλου που είναι κοφτερό από τη μια πλευρά
Τα παλιά χρόνια πολεμούσαν με σπαθιά.

το σπαθί
του σπαθιού
το σπαθί
σπαθί

τα σπαθιά
των σπαθιών
τα σπαθιά
σπαθιά

- θήκη: περίβλημα για τη φύλαξη αντικειμένου, κιβώτιο
Να βάζεις πάντα τα γυαλιά σου στη θήκη τους για να μη σπάσουν.

η θήκη
της θήκης
τη θήκη
θήκη

οι θήκες
των θηκών
τις θήκες
θήκες

- εξατάξιο το: σχολείο με έξι τάξεις
Τελείωσε το Γυμνάσιο όταν ήταν ακόμα εξατάξιο.

το εξατάξιο
του εξατάξιου
το εξατάξιο
εξατάξιο

τα εξατάξια
των εξατάξιων
τα εξατάξια
εξατάξια

- εγκαταλείπω: αφήνω κάποιον ή κάτι (εγκαταλείπω, εγκατέλειπα, εγκατέλειψα, θα εγκαταλείπω, θα εγκαταλείψω, έχω εγκαταλείψει, είχα εγκαταλείψει, θα έχω εγκαταλείψει)
Δεν είναι σωστό να εγκαταλείψεις το Πανεπιστήμιο χωρίς να πάρεις πτυχίο.

- περιπλάνηση η: άσκοπη πορεία σε διάφορους τόπους
Όλη του τη ζωή την πέρασε με άσκοπες περιπλανήσεις.

η περιπλάνηση
της περιπλάνησης (περιπλανήσεως)
την περιπλάνηση
περιπλάνηση

οι περιπλανήσεις
των περιπλανήσεων
τις περιπλανήσεις
περιπλανήσεις

- ασυρματιστής ο: χειριστής του ασύρματου
Ήταν ασυρματιστής στα καράβια και γνώρισε όλο τον κόσμο.

ο ασυρματιστής
του ασυρματιστή
τον ασυρματιστή
ασυρματιστή

οι ασυρματιστές
των ασυρματιστών
τους ασυρματιστές
ασυρματιστές

- ξεσπάω: εκδηλώνομαι βίαια (ξεσπάω, ξεσπούσα, ξέσπασα, θα ξεσπάω, θα ξεσπάσω, έχω ξεσπάσει, είχα ξεσπάσει, θα έχω ξεσπάσει)
Ξέσπασε μεγάλη πυρκαγιά στο εμπορικό κέντρο.
- θεματολογία η: σύνολο θεμάτων με τα οποία ασχολείται λογοτέχνης ή καλλιτέχνης
Αυτός ο ζωγράφος έχει ωραία τεχνοτροπία αλλά και ενδιαφέρουσα θεματολογία.

η θεματολογία
της θεματολογίας
τη θεματολογία
θεματολογία

οι θεματολογίες
των θεματολογιών
τις θεματολογίες
θεματολογίες

- ενασχόληση η: απασχόληση, συνήθως όχι επαγγελματική
Η ενασχόλησή του με την πολιτική του παίρνει πολύ χρόνο.

η ενασχόληση
της ενασχόλησης (ενασχολήσεως)
την ενασχόληση
ενασχόληση

οι ενασχολήσεις
των ενασχολήσεων
τις ενασχολήσεις

ενασχολήσεις

- **βάσανο το:** σωματικός ή ψυχικός πόνος, στεναχώρια
Η ζωή έχει χαρές και βάσανα.

το βάσανο
του βάσανου
το βάσανο
βάσανο

τα βάσανα
των βασάνων
τα βάσανα
βάσανα

- **αυτοσκοπός ο:** που αποτελεί από μόνο του σκοπό
Για πολλούς η τέχνη αποτελεί αυτοσκοπό.

ο αυτοσκοπός
του αυτοσκοπού
τον αυτοσκοπό
αυτοσκοπέ

οι αυτοσκοποί
των αυτοσκοπών
τους αυτοσκοπούς
αυτοσκοποί

- **πανταχού παρούσα (πανταχού παρών):** που βρίσκεται παντού
Είναι πολύ δραστήρια, πανταχού παρούσα που λένε.

- **καταλυτικός,-ή-ό:** με απόλυτη επίδραση
Καταλυτικό ρόλο στη ζωή του έπαιξε ο γάμος του.

καταλυτικός
καταλυτικού
καταλυτικό
καταλυτικέ

καταλυτική
καταλυτικής
καταλυτική
καταλυτική

καταλυτικό
καταλυτικού
καταλυτικό
καταλυτικό

καταλυτικοί
καταλυτικών
καταλυτικούς
καταλυτικοί

καταλυτικές
καταλυτικών
καταλυτικές
καταλυτικές

καταλυτικά
καταλυτικών
καταλυτικά
καταλυτικά

- **ευλαβής,-ής-ές:** θεοσεβής, που φέρεται με σεβασμό
Το εκκλησάκι είναι δωρεά ευλαβών ανθρώπων.

ευλαβής
ευλαβούς
ευλαβή

ευλαβής
ευλαβούς
ευλαβή

ευλαβές
ευλαβούς
ευλαβές

ευλαβή	ευλαβή	ευλαβές
ευλαβείς	ευλαβείς	ευλαβή
ευλαβών	ευλαβών	ευλαβών
ευλαβείς	ευλαβείς	ευλαβή
ευλαβείς	ευλαβείς	ευλαβή

- συγκυρία η: συντυχία, σύμπτωση
Μια ευτυχής συγκυρία έγινε αφορμή να γνωρίσω τον μελλοντικό μου σύζυγο.

η συγκυρία
της συγκυρίας
την συγκυρία
συγκυρία

οι συγκυρίες
των συγκυριών
τις συγκυρίες
συγκυρίες

- αμπελώνας ο: έκταση με αμπέλια
Σε πολλά μέρη της Ιταλίας υπάρχουν απέραντοι αμπελώνες.

ο αμπελώνας
του αμπελώνα
τον αμπελώνα
αμπελώνα

οι αμπελώνες
των αμπελώνων
τους αμπελώνες
αμπελώνες

- σύγκρουση η: αντίθεση, ρήξη
Έχω πολλές συγκρούσεις στη δουλειά μου και νομίζω ότι θα απολυθώ.

η σύγκρουση
της σύγκρουσης (συγκρούσεως)
τη σύγκρουση
σύγκρουση

οι συγκρούσεις
των συγκρούσεων
τις συγκρούσεις
συγκρούσεις

- παραβίαση η: η κατάσταση κατά την οποία ανοίγω κάτι με βία
Για να μπουν οι ληστές στο σπίτι έγινε παραβίαση της πόρτας.

η παραβίαση
της παραβίασης (παραβιάσεως)

την παραβίαση
παραβίαση

οι παραβιάσεις
των παραβιάσεων
τις παραβιάσεις
παραβιάσεις

- παρεμφερής, -ής-ές: παρόμοιος, σχετικός
Το κόκκινο και το ροζ είναι χρώματα παρεμφερή.

παρεμφερής	παρεμφερής	παρεμφερές
παρεμφερούς	παρεμφερούς	παρεμφερούς
παρεμφερή	παρεμφερή	παρεμφερές
παρεμφερή	παρεμφερή	παρεμφερές

παρεμφερείς	παρεμφερείς	παρεμφερή
παρεμφερών	παρεμφερών	παρεμφερών
παρεμφερείς	παρεμφερείς	παρεμφερή
παρεμφερείς	παρεμφερείς	παρεμφερή

- επιμήκης, -ης,-ες: μακρουλός, που έχει μήκος μεγαλύτερο από το πλάτος του
Οι επιμήκεις ακρογιαλιές είναι το βασικό χαρακτηριστικό του νησιού.

επιμήκης	επιμήκης	επίμηκες
επιμήκους	επιμήκους	επιμήκους
επιμήκη	επιμήκη	επίμηκες
επιμήκη	επιμήκη	επίμηκες

επιμήκεις	επιμήκεις	επιμήκη
επιμηκών	επιμηκών	επιμηκών
επιμήκεις	επιμήκεις	επιμήκη
επιμήκεις	επιμήκεις	επιμήκη

- ο επικερδής, -ής-ές: που αφήνει κέρδος
Το επάγγελμα του δικηγόρου είναι επικερδές.

επικερδής	επικερδής	επικερδές
επικερδούς	επικερδούς	επικερδούς
επικερδή	επικερδή	επικερδές
επικερδή	επικερδή	επικερδές

επικερδείς	επικερδείς	επικερδή
επικερδών	επικερδών	επικερδών
επικερδείς	επικερδείς	επικερδή
επικερδείς	επικερδείς	επικερδή

- στοιχειώδης, -ης-ες: θεμελιώδης, πρωταρχικός
Δεν ξέρει καλά αγγλικά, μόνο τα στοιχειώδη.

στοιχειώδης	στοιχειώδης	στοιχειώδες
-------------	-------------	-------------

στοιχειώδους στοιχειώδη στοιχειώδη	στοιχειώδους στοιχειώδη στοιχειώδη	στοιχειώδους στοιχειώδες στοιχειώδες
--	--	--

στοιχειώδεις στοιχειωδών στοιχειώδεις στοιχειώδεις	στοιχειώδεις στοιχειωδών στοιχειώδεις στοιχειώδεις	στοιχειώδη στοιχειωδών στοιχειώδη στοιχειώδη
---	---	---

- μεγαλοπρεπής, -ής-ες: με λαμπρή, επιβλητική εμφάνιση ή συμπεριφορά
Πρόσεξε πόσο μεγαλοπρεπείς είναι οι καθηδρικοί ναοί;

μεγαλοπρεπής μεγαλοπρεπούς μεγαλοπρεπή μεγαλοπρεπή	μεγαλοπρεπής μεγαλοπρεπούς μεγαλοπρεπή μεγαλοπρεπή	μεγαλοπρεπές μεγαλοπρεπούς μεγαλοπρεπές μεγαλοπρεπές
---	---	---

μεγαλοπρεπείς μεγαλοπρεπών μεγαλοπρεπείς μεγαλοπρεπείς	μεγαλοπρεπείς μεγαλοπρεπών μεγαλοπρεπείς μεγαλοπρεπείς	μεγαλοπρεπή μεγαλοπρεπών μεγαλοπρεπή μεγαλοπρεπή
---	---	---

- κλινήρης, -ης-ες: ξαπλωμένος, άρρωστος στο κρεβάτι
Ο γιατρός είπε να μείνεις κλινήρης τουλάχιστον μία εβδομάδα.

κλινήρης κλινήρους κλινήρη κλινήρη	κλινήρης κλινήρους κλινήρη κλινήρη	κλινήρες κλινήρους κλινήρες κλινήρες
---	---	---

κλινήρεις κλινήρων κλινήρεις κλινήρεις	κλινήρης κλινήρων κλινήρεις κλινήρεις	κλινήρη κλινήρων κλινήρη κλινήρη
---	--	---

- ταλαιπωρώ: καταπονώ, σωματικά ή ψυχικά, βασανίζω (ταλαιπωρώ, ταλαιπωρούσα, ταλαιπώρησα, θα ταλαιπωρώ, θα ταλαιπωρήσω, έχω ταλαιπωρήσει, είχα ταλαιπωρήσει, θα έχω ταλαιπωρήσει)
Κάτσε φρόνιμος, παιδί μου, μη με ταλαιπωρείς άλλο!

- ελέγχω: εξετάζω λεπτομερειακά, επικρίνω (ελέγχω, έλεγξα, έλεγχα, θα ελέγχω, θα ελέγξω, έχω ελέγξει, είχα ελέγξει, θα έχω ελέγξει)
Ο πατέρας μου θέλει να ελέγχει τους φίλους μου και γενικά ό,τι κάνω.

- εραστής ο: αγαπητικός
Είναι παντρεμένη αλλά έχει και εραστή!

ο εραστής
του εραστή
τον εραστή

εραστή

οι εραστές
των εραστών
τους εραστές
εραστές

- μακρυσμένος,-η-ο : ο απομακρυσμένος, ο μακρινός
Αχ! στο νου μου έρχονται χώρες μακρυσμένες.

μακρυσμένος	μακρυσμένη	μακρυσμένο
μακρυσμένου	μακρυσμένης	μακρυσμένου
μακρυσμένο	μακρυσμένη	μακρυσμένο
μακρυσμένε	μακρυσμένη	μακρυσμένο

μακρυσμένοι	μακρυσμένες	μακρυσμένα
μακρυσμένων	μακρυσμένων	μακρυσμένων
μακρυσμένους	μακρυσμένες	μακρυσμένα
μακρυσμένοι	μακρυσμένες	μακρυσμένα

- πόντος ο: θάλασσα
Ο Εύξεινος Πόντος λέγεται και Μαύρη Θάλασσα.

ο πόντος
του πόντου
τον πόντο
πόντε

οι πόντοι
των πόντων
τους πόντους
πόντοι

- θολός, -ή-ό: θαμπός, σκοτεινιασμένος
Τα μάτια της ήταν θολά από το κλάμα σαν την φουρτουνιασμένη θάλασσα.

θολός	θολή	θολό
θολού	θολής	θολού
θολό	θολή	θολό
θολέ	θολή	θολό

θολοί	θολές	θολά
θολών	θολών	θολών
θολούς	θολές	θολά
θολοί	θολές	θολά

- άθροιση η: πρόσθεση
Κάνε μια άθροιση στα ποσά για να δούμε πόσα χρωστάμε.

η άθροιση
της άθροισης (αθροίσεως)

την άθροιση
 άθροιση

οι αθροίσεις
 των αθροίσεων
 τις αθροίσεις
 αθροίσεις

- λόξα η: τρέλα, ιδιορρυθμία
Έχει πολλές λόξες, αλλά είναι καλό παιδί.

η λόξα
 της λόξας
 τη λόξα
 λόξα

οι λόξες

 τις λόξες
 λόξες

- δικαστής ο: δημόσιος υπάλληλος που απονέμει δικαιοσύνη και εφαρμόζει τον νόμο
Οι ευθύνες των δικαστών είναι μεγάλες.

ο δικαστής
 του δικαστή
 τον δικαστή
 δικαστή

οι δικαστές
 των δικαστών
 τους δικαστές
 δικαστές

- στυγνός,-ή-ό: στυγερός, μισητός
Είναι κακός άνθρωπος, στυγνός θα έλεγα.

στυγνός	στυγνή	στυγνό
στυγνού	στυγνής	στυγνού
στυγνό	στυγνή	στυγνό
στυγνέ	στυγνή	στυγνό

στυγνοί	στυγνές	στυγνά
στυγνών	στυγνών	στυγνών
στυγνούς	στυγνές	στυγνά
στυγνοί	στυγνές	στυγνά

- ανάξιος,-α-ο: μη άξιος, τιποτένιος
Είσαι ανάξιος να με κρίνεις.

ανάξιος	ανάξια	ανάξιο
---------	--------	--------

ανάξιου	ανάξιας	ανάξιου
ανάξιο	ανάξια	ανάξιο
ανάξιε	ανάξια	ανάξιε

ανάξιοι	ανάξιες	ανάξια
ανάξιων	ανάξιων	ανάξιων
ανάξιους	ανάξιες	ανάξια
ανάξιοι	ανάξιες	ανάξια

- οπλίζομαι: εφοδιάζομαι με όπλο (οπλίζομαι, οπλιζόμουν, οπλίστηκα, θα οπλίζομαι, θα οπλιστώ, έχω οπλιστεί, είχα οπλιστεί, θα έχω οπλιστεί)
Ο στρατός είχε οπλιστεί πολύ καλά και ήταν έτοιμος για τη μάχη.

- φταίχτης ο: αυτός που ευθύνεται για κάτι, ο ένοχος
Εκείνος ήταν φταίχτης στη μάχη του έρωτα.

ο φταίχτης
του φταίχτη
τον φταίχτη
φταίχτη

οι φταίχτες
των φταιχτών
τους φταίχτες
φταίχτες

- ποθώ: επιθυμώ έντονα (ποθώ, ποθούσα, πόθησα, θα ποθώ, θα ποθήσω, έχω ποθήσει, είχα ποθήσει, θα έχω ποθήσει)
Έχω ποθήσει πολλά πράγματα στη ζωή μου, μα πιο πολύ τα ταξίδια σε εξωτικές χώρες.
- κηδεία η: έξοδος του νεκρού για ενταφιασμό
Δεν μου αρέσει να πηγαίνω σε κηδείες, είναι θλιβερό καθήκον.

η κηδεία
της κηδείας
την κηδεία
κηδεία

οι κηδείες
των κηδειών
τις κηδείες
κηδείες

ΜΕΡΟΣ Ε΄**Τεστ αυτοαξιολόγησης****1. Βάλε √ στα ρήματα με ουδέτερη διάθεση.**

1. πεινώ		6. μεταναστεύω	
2. κατορθώνω		7. προσανατολίζω	
3. χαίρομαι		8. κοιμάμαι	
4. πληκτρολογώ		9. διψώ	
5. κολυμπάω		10. μελετώ	

2. Συμπλήρωσε τις λέξεις που λείπουν.

συνεχής
.....	ακριβούς
συνεχή	αμμώδη
.....
.....	αμμώδεις	ακριβή
συνεχών
.....	αμμώδεις
.....	ακριβή

3. Σχημάτισε τον συντελεσμένο μέλλοντα των παρακάτω ρημάτων.

παρακολουθούμαι	αναπληρώνεται
ψήνεται	επιστρέφονται
αναλώνεστε	τρελαίνεσαι
απλώνομαι	απομακρύνονται
εκπαιδεύονται	αξιολογούμαστε